

BOSNIAI HÍRMEGYEI NAPLÓ

Matica Srpska

L. p. a.

NOVI SAD

XXIII. évfolyam

1922. június 1. csütörtök

149. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁMA: Kiadóhivatal 8-58, szerkesztőség 5-19

Kézírtatói ár: negyedévre 90 — évi 360

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 3 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lalbach-palota)

A kultúra egysége

A belső hasábkokon pár soros kimutatást talál az olvasó, mely az SHS. királyságban az analfabéták százalékos arányszámát tünteti fel. E kimutatás szerint az irni-olvasni nem tudók arányszáma Jugoszláviában a következőképpen oszlik meg: a Vajdaságban 35%, Szlovéniában 40%, Horvátországban 45%, Montenegróban 75%, Szerbiában ugyancsak 75 százalék, Dalmáciában 80. Boszniában és Hercegovinában 85 százalék az analfabéták száma. Átlagosan tehát az ország lakosainak 75 százaléka irni-olvasni nem tud.

Ijesztő számok ezek és ijesztőbbek maradnak még akkor is, ha igaz az a valószínűség, amire első ödbenecünkben gondolunk, hogy talán hibás ez a statisztika, amit beogradi lapok a beogradi statisztikai hivatal adatai alapján közölnek, mert az arányszám kiszámításánál figyelembe vette a hét évesnél fiatalabb gyermekeket is. Ez azonban olyan *mi-hibá*-ja lenne a statisztikai tudomány alkalmazásának, hogy bármilyen görcsösen ragaszkodik is hozzá a mentességkeresés, mégsem enyhíthetjük vele az adatok súlyát.

Egy ország, amelyik élni akar, amelyik azt akarja, hogy ne csak tradíció legyenek, de jövődjé is, nem engedheti meg azt a tékozlást a kulturájában, amit ez a 70 százalékos statisztika jelent. Nem csak a külkereskedelmi mérlegnek kell aktívnak lenni, nemcsak az állami költségvetésnek kell elkerülni a hiányt, — olyan kulturpolitikát is kell folytatni, helyesebben: olyan kulturpolitikát kell inagurálni, amelyik a kultúra javainak s a kultúra közközeleiségeinek szétesztésében és vállalásában is az abszolút egyenlőség és tökéletes demokrácia álláspontját viszi diádjaira. Ez a fiatal ország bűnhődés nélkül nem tekozolhatja el azt a fölmérhetetlen kulturképességet, mely künunkülatlanul, nyersen szunnyad népe millióinak rábértelmében, mert nem küldték még el hozzá a megváltó lást, a folszabadító betűt. Ennek az országnak ki kell fejlődnie a patriarchalizmus állapotától, mint a kinőtt ruhát, le kell magáról vetnie az analfabétizmus kulturkiszagad-pyámáját s fel kell öltöenie a népműveltség európai öltözékét.

Dijficilite est politicon non scribere. Vajon ennek a követelménynek megfelelő-e az a kulturpolitika, amelyik annak az országgrésznek, ahol 75%-os az analfabétizmus, iskolatorvényét terjeszti ki, o'van országgrészekre, ahol a lakosság 75%-a irni-olvasni tud. Lehel-e ettől az intézkedéstől a nép kultúra átláncs emelkedését várni? Nem lenne-e az a racionálisabb, ha o'kat az iskolatorvényeket tennék köt lezövé az egész országban, amelyik mellett legcsább az analfabé-

ák száma? Jól tudjuk, hogy az irás-olvasás elterjedtsége nem a törvényektől függ, hanem az általános gazdasági helyzetétől. Am a törvények is ennek a általános gazdasági strukturának tükröl.

Senki nem emelhet szót a jogrendszerk egységesítésé ellen, ha ha ezt a korszakos munkát, mely gazdasági helyzetben, fejlődési formán és tömegjelken tesz erőszakot, nem érzelmeik, nem intenzitásaiban fogyó-erősödő szempontok irányítják, hanem az általános haladás, az egyetemes fejlődés követelményei. Az ország részei közt nemcsak a régi

történelmi emlékek vannak határovolnais, hanem a statisztikai hivatal adatai is. Hiába oszlják be új kerületekre az országot, a kultúraszivonal mindaddig máskep fogja megrajzolni az országot igazi kerületeit, amig céltudatos, bátor, ösztinte és előítéletköl ment komoly kulturpolitika az egységet nem olyan módon fogja megteremteni, hogy a kultúra alacsonyabb vidékeit igyekszik tanításal és neveléssel feltölteni. Mert moat, attól tartunk, az egységesítés inkább úgy történik, hogy a kultúra fennsíkját hordják le az analfabétizmus völgyeibe.

az, hogy a községi választások nem végződnenek úgy, ahogy azt Beogradban kívánnak. A V. jelrag autonóm testületeinek egy részében, a nemzetiségek kapnának szerpet.

A közigazgatás irányításában a központi kormánynak így is nagy hatasköre maradna ugyan, miután a tisztviselő állásokat a tervezet szerint ezúttal nem választásat, hanem kinevezéssel töltének be.

Mindamelleit éppen az ismerteteti okoknál fogva nem valószínű, hogy a községi választásokat most tartják meg. Mint már annyiszor történt, a belügyminiszterium ismét revidálni fogja előbbi elhatározását és a választásokat újra ki fogják tolni bizonylatlan időre.

Közelednek a nemzetiségekhez a községi választások ügyében

— Mi az akadály a községi választások kiírásának? —

Beogradból egymásután érkeznek olyan hírek, amelyek szerint a vajdasági községi választásokat még június hónapban kiírják. A *Bácsmegeyei Napló* már az első híradások nyomán kétfeltekve fogadta ezeket a híreket. Illetékes és nem illetékes helyen az utóbbi időben számtalanszor hangzottak el olyan kijelentések, amelyek szerint a választások a legrövidebb időn belül megtörténnek. Így többek között *Vlaskalán Milorád dr.*, a B. E. B. ügyosztály helyettes főnöke a mult év májusában, mult évi augusztusát jelöléte meg a választások hónapjának. Azóta ebben az ügyben sok minden történt. A belügyminiszterium a vajdasági képviselők bevondásával inkét rendezett, de nem tudtak megegyezni a hozandó választási törvényre nézve. Ez a választások kiírásának egyetlen akadály. Az intéző körök nem tudnak olyan választási törvényt kidáni, amely valamely egyrészt a demokratikus elveket is figyelembe venni, másrészt azonban a Vajdaság olyan részén, ahol a nemzetiségi túlsúly abszolút, a községi és városi autonómiát a szláv lakosság kezébe hagyán. A belügyminiszterium pedig nem szivesen mond le eredeti tervéről, amely azt kívánja, hogy az autonóm testületek igazgatásában a nem szláv lakosság többségi jogán nygyatorljon döntő jogot.

Az új területi beosztás azonban erősen sieit. ti a választásokat, azoknak tehát rövid időn belül meg kell történni.

Beogradból kiindulva, éppen ezért már bizonyos tapogatózó lépések történtek arra vonatkozólag, hogy milyen paktumos megállapodásokkal lehetne az autonóm szervekben a demokrácia és a radikális pirloknak erős talajt biztosítani. Délbácskára és Délalantra nézve az intéző köröknek nincsenek ilyen gondjais, annál inkább vannak Bácska és Bánát északi részére vonatkozólag,

ahol a magyarok, németek és a bunyevácok többségben vannak. Ebben a vonatkozásban a bunyevácok is a magyarokhoz és a némelekhez közelednek, mert a bunyevácok párti autonómia és Zágráb hely orientálódó politikája egyáltalán nem szimpatikus Beogradban. Ezen okoknál fogva bizonyos tapogatózó kísérletek indultak meg mind a három politikai csoport, sőt azok kisebb csoportjai irányában is.

Először a bunyevácok kerütek szóba ebben a kérdésben. Nemcsak a párti subotici központjához fordult néhány beavatott, hanem, mint teljesen megbízható forrásból megtudtuk, a zombori szervezetet is le akarták szerelni, a szervezet vezérének, *Evelovics János* nemzetgyűlési képviselőnek vajdasági püspöki helynökké való kinevezése által. A subotici központ azonban idejétökön közelepett, amelynek eredménye az lett, hogy a készülő paktum felborult.

Ezután a subotici központtal kezestek érintkezést, azonban itt sem járt sikerrel a próbálkozás. A bunyevácok-kak párt június 11-én tartandó konferenciáján az a kérdés is valószínűleg szóba fog kerülni.

A Vajdasági szláv politikuskok egy része, akik az autonómista mozgalomban is részt vesznek, a magyar párt beogradi fogadtatását aznal magyarázzák, hogy a kormány-kealicia a községi választások tartására nem idegenkednek a magyar párttal való kooperálástól.

Ez a vélekedés azonban nem látszik valószínűnek, különösen ha azt vesszük, hogy éppen a legutóbbi napokban a fúszolgabírók, aligha a kormánykörök intenciói elnére egytremásra tiltják be a magyar gyűléseket.

I formátorunk azt is tudni véli, hogy a németéggel szemben is történetek ilyen tapogatózó lépések. Ezek szemel a jelenlegi helyzet

Franciaország és Amerika

és Amerika

Párisi lapok jelentése szerint néhány nap óta igen érdekes eszmecsere folyik a francia és az amerikai kormány között a Hágában tervezett újabb nemzetközi konferencia tárgyában. A washingtoni kormány amú nézetének adott kifejezést, hogy az orosz delegáció legutolsó génuai memorandumum nem nyújtott semmi szilárd támpontot sem az újabb tárgyalásokhoz és hogy a tárgyalások urafelvétele a siker reményében csak akkor történhetik meg, ha az oroszok nyíltan és ösztönle visszavonják azt az intranzigens okiratot. Amennyiben az oroszok erre nem volnának hajlandók, úgy az Egyesült Államok nem fognak résztvenni a hági konferenciában. A francia kormány körében is hasonló szándék lépett előtérbe.

A szovjetellenes hangulat tehát közelebb hozta egymáshoz Amerikát és Franciaországot, míg az Unió politikai életében elhidegülés mutatkozik Lloyd George orszábrát törökveisei miatt Nagybritanniával szemben.

Irving T. Bush, a newyorki kereskedelmi kamara elnöke lord French marsall előtt a következőkben változta az Unió jelenlegi külpolitikai állásfoglalását:

— Amidőn Franciaország eljött a washingtoni konferenciára, akkor Amerikának lentartás nélkül barátiságát élvezte. Ezt a barátságát azonban a konferencia alkalmával részben elvesztette, míg Anglia, a tengeri leszerelési tervének elfogadásával, megerősítette azokat a szálakat, amelyek az Egyesült Államokhoz fizik. Génuában azonban Nagybritannia ismét kompromittálta ezt a barátságát és az amerikai közvélemény ismét Franciaországot fedt fordult, mert egyedül Franciaország védte meg energikusan a nemzetközi erőkes alapelveit, míg az angol delegáció kész volt arra, hogy túlszere magát a nemzetek életének alapját képező legfőbb elveken.

Hintze admirális moszkvai német követ

Berlini jelentés szerint a német birodalmi kormány *Hintze* admirálissal nevezte ki Németország moszkvai követévé.

Ezt a kinevezést Németország és Oroszország közt hosszab tárgyalások előzték meg. A német kormány a moszkvai német követi állást *Hilferding* dr.-al, a híres szocialista tudóssal és politikussal akarta betölteni. Ezzel szemben azonban az orosz kormány kifogást emelt, mert *Hilferding* volt az, aki annak idején állást foglalt a szovjetek 21 pontból álló propaganda-tervezete ellen. A szovjet-kormány inkább *Hintze* admirálissal ajánlotta a követi állásra, amely kívánságát a német kormány most teljesítette is.

Hintze annak idején Vilmos császárnak kedvelt embere volt és a háború előtt *bizalmasa volt II. Miklósnak is*. A háború idején Mexikóba teljesített szolgálatot és amikor az orosz közbülső eszméje először felvetődött, visszahívták Németországba, ahová álrühának, kalandos utakon tért vissza.

Az admirális mindig a német-orosz szövetségnek volt a híve és az orosz-francia koalíciós megszakítására törekedett. Az utolsó évben is több ízben utókatban Oroszországban volt, hogy a német-orosz megegyezés útját egyengesse.

Uj közvetlen vonatok Románia és Jugoszlávia közt

— Bukaresti munkatársunktól —

Tavaly óta a vasúti forgalomban nemcsak a személyszállítás, hanem az áruforgalom terén olyan javulás észlelhető, amelyet annakidején senki még csak remélni sem mert. Ahol egy esztendővel ezelőtt csak személyvonatok jártak, lassan, teljesen bizonytalanul, fél és egész órák késéssel, ott ma naponta rendszeres személyvonatok mellett gyorsvonatok is járnak, amelyek csak nagyritkán legkisebb percek, órákat pedig csak a legkivételesebb esetekben. A forgalom jelentősen javult, mindamelllett vannak olyan vonatok, amelyek minden pontosságuk mellett sem felelnek meg a követelményeknek, s a megnövekedett forgalom ellátására többé nem elegendők.

Különösen nemzetközi viszonylatban érezhetők ezek a hiányok. A bel-földi forgalomban ma már kevésbé. Magyarország felé már teljes az összeköttetés, a forgalom lebonyolítására teljesen elegendő, nem úgy azonban Csehszlovákia és Jugoszlávia felé. Csehszlovákia felé az utóbbi időben kissé aláhangyaltott az áruforgalom és így a ahányok nem olyan szembeszökőek, a személyforgalom azonban nem olyan gyors és akadálytalan, mint arra szükség volna.

Körülbelül hasonló a helyzet a Jugoszlávia felé irányuló forgalomban is. A rendszeres közvetlen vonatok járatásának hiánya itt még sokkal inkább érezhető, mint a csehszlovák viszonylatban. Hamarosan sor kerül azonban arra, hogy a közvetlen vonatok megindításának kérdését ebben a viszonylatban is megoldják. Amikor a *caselli gyár*, amelynél Románia a 170 darab új mozdonyt rendelte, közölte, hogy azok készen vannak, a bukaresti vasútgazdálkodás az összes

forgalmi igazgatók bevonásával napokig tartó tanácskozási tartott, amelyen megállapították azokat az új vonatokot, amelyeket az új mozdonyokkal forgalomba fognak helyezni. A terveket, amennyiben a szomszédos országok forgalmát is érintették, a csehszlovák és jugoszláv vasútgazdálkodás tudomására is hozták. A minap értesítették azután a két ország államvasúti igazgatóságait, hogy az új vonatok megindítása aktuális, mert a mozdonyok és vagonok az új személy és tehervonatok

A bácskai jegyzői állások

— Junius 8-án hirdetik ki a jegyzői pályázatok eredményét

Bács-Bodrogmegye alispánja a Bácskában megüresedett községi jegyzői és segédjegyzői állásokra kiírta a pályázatot.

A pályázat határideje május 15-én járt le, amely határidőig a betöltendő kétszáz állásra kétszáz pályázat érkezett be.

A pályázók legnagyobb része volt állami vagy közigazgatási tisztviselő, egyrésztük most is más köztisztviselői állást tölt be. Több helyről azonban a régi magyar jegyző pályázik, akik állásból az impérium átvétele után elbocsátottak. A régi jegyzők kérvényükben hivatkoznak eddigi, többszörös működésükre, valamint arra, hogy az opciójog alapján megszerették a jugoszláv állampolgárságot és közlik, hogy az államnyelvet is elsajátították a megkívánt mértékben.

Hivatalos helyről még semmi nyilatkozat nem hangzott el arra vonatkozólag, hogy milyen módon fogják elbírálni ezeket a kérvényeket, de remélhető, hogy illetékes körök méltányos álláspontot foglalnak el azokkal szemben, akik az állampolgárság felvétele és az államnyelvi megtanulása által *tanubizonyosságát utadják lo-*

Hatszáz lakás nélküli család van Suboticán

— Tíz család vagonlakó —

Háború előtt az újságoknak apróhirdetési rovataiban volt egy hasábj, amelynek ez volt a címe: *Kiadó lakások*. Ki milyet kívánt, butoroztatott, butornélkülit, egyszobást, négyszobást, olyant kapott. Azóta nagyot változott a világ, nemcsak az újságokból tűnt el ez a rovat, hanem a bérházak kapuján mindenütt látott kis cédula. Itt egy lakás kiadó, szintén kimosódott az emberek emlékezetéből. A lakásközvetítő irodák, amelyek ilyen csekély összeg ellenében szeretik olyan embereknek lakást, akik maguk nem akartak utána járni, szintén megszűntek. Akik a háború után abba a szerencsétlenségbe jutottak, hogy lakást kellett keresniük, tudják a változásnak súlyosságát. A lakshivatal a háború utáni idők rettenetes betegsége a lakshányi lemellete ki.

Dél előtt a lakshivatalban.

Suboticán is van lakshivatal. Már jó néhány éve működik. A járványt, a lakshányt Subotica sem kerülte el. A hivatal mostani vezetője azt mondja, hogy az utóbbi három hónapban redukálódott a munka és lassan elhelyezik az évek óta lakásnélküli leveket.

Dél előtt tízenegy óra, jönnek sorjában az emberek, kis cédulával a kezükben és a ki tudja mikor beadott akták után érdeklődnek. Egy piros nyakkendő ur jön, a hóna alatt he-

megindítására készen állanak. Remélhetőleg az erre vonatkozó tárgyalások hamarosan megindulnak és néhány héten belül sor kerülhet arra, hogy az utazást és a forgalmat az eddiginél is könnyebbé tegyék a közvetlen átszállás és átrakodás nélküli forgalom rendszeresítésével.

Hogy az új vonatok forgalombahelyezésének a szomszédos országok egymásközötti forgalmára és a nemzetközi kereskedelemre milyen előnyös hatásuk lesz, azt ma már különösen hangsúlyozni nem szükséges.

Jális magatartásuknak. Ez a méltányos elbírálni nemcsak a pályázók érdeke, de érdeke azoknak a községeknek is, amelyekben a jegyzők azelőtt működtek, mert a régi, kipróbált emberek szak tudással és helyi ismereteikkel felelősségteljes állásuk követelményeinek bizonyára jobban meg tudnak felelni, mint az új emberek. A régi jegyzőknek minél nagyobb számban való visszahelyezése szükséges a közigazgatás zavartalan-ságának biztosítása céljából is, mert kétszáz új, a helyi viszonyokban és a hivatali teendőkben járatlan, kezdő jegyzőnek gyakorlatlansága súlyos zökzenést idézhet elő a megyei adminisztráció funkciójában.

A pályázatok közt nem egy olyan is akad, amelyben a nemzetisége miatt elbocsátott jegyző, aki már évtizedek óta önállóan vezette a jegyzőséget, most segédjegyzői állásért pályázik.

Mint értesülünk, a sombori alispáni hivatal a legközelebbi napokban fog dönteni a kétszáz jegyzői állás sorsáról és az eredményt június 8-án, a királyi esküvő napján fogják nyilvánosságra hozni.

A lakshivatal munkája

— Tíz család vagonlakó —

gedűtöket szorongat.
— Kérem szépen, mikor dől el az én ügyem? A lakás gazdája még a döntés előtt elakarja vinni a butorokat. Az már nem is lenne baj, csak úgy az úres lakásba meghagyjanak, el élek én butor nélkül is szívesen.

Megnyugtatták, hogy a lakásból nem tehetik ki, de a butorokat elvihetik.

A másik arról panaszkodik, hogy a háziúr abban a szobban, ahol ő lakott, most kamrát rendezett be. Olyan éléstárfélt. Ezért nincs most neki lakása. Tizenkét óráig száz ember is megfordul, mind ugyanazzal a panasszal. Kitették őket, jogorvoslati keresnek, tehát lakást.

Vándor után.

Legtöbbször úgy oldják meg a lakás-kérdést, hogy gyors lakásváltoztatásra szerelik fel magukat. Ez úgy lehetséges, hogy minden éjszakát másfél tőlnek ismerősöknél, barátoknál, rokonoknál. Ezt a módot csak az egyedülálló választják, akiknek nincsen családjuk. A lakshivatal kimutatása szerint körülbelül száz család-talan lakáskereső van Suboticán, egyedül álló fiatal emberek, akik valahogyan mégis el tudnak helyezkedni.

Sokkal nagyobb gondot okoz a lakshivatalnak az a hatszáz család, amelyek lakás nélküli van. Ezenkívül tíz család vagonlakója is van Suboti-

cának. Ezeknek a családoknak az elhelyezése folyamatban van, de nem lehet kellő gyorsasággal.

Az orosz menekültek elhelyezése már megoldást nyert. Egy részüket a Halasi-uti kaszárnyában, másik részüket szükséglakásokban helyezték el. A tehetősebb részük bérelt lakásban lakik, egyenéhány család szállodában van.

A lakshivatal munkája.

Ebben az esztendőben a lakshivatal 800 aktát intézett el. Négyszázán lakshivatalasért fordultak a hivatalhoz, négyszáz esetben pedig a laksh megállapítását kérték. Május első felében csökkent a lakshivatal munkája. A lakshigénylőkkel szemben legtöbb esetben tehetetlenül áll a hivatal, mert nem áll rendelkezésre kifutaladó lakás.

A közönség olyan formában lehet a lakshivatal segítségére, ha a tudomására jutott úres lakásokat azonnal, úgyisintén azokat a helyiségeket is, amelyek zöveg lakásul szolgáltak, jelenleg azonban más célra használtatnak, bejelentik.

A házulajdonosokat arra kötelezi a lakshivatal, hogy a megüresedett lakásokat a megüresedés napjától számított két napon belül kötelesek a lakshivatalnak bejelenteni.

A lakshivatalt most újonnan átszervezték, a lakshányi megoldására a lakshkataszterek felállítását tervezik.

Megszemmisített rabbiválasztás

— A vallástügyi miniszter és a suboticei zsidó hitközség

A suboticei polgármesteri hivatalhoz szerdán a vallástügyi miniszterium egy leirata érkezett, amely a suboticei zsidó másodrabbi megválasztása ellen beadott felebbezés fölötti döntést tartalmazza. A vallástügyi miniszterium a felebbezésnek helyt adva, *Gerson József dr. suboticei rabbi* 1919-ben történt megválasztását megsemmisítette. A miniszteri leirata a suboticei zsidó hitközségben nagy feltűnést keltett, még azok körében is, akik a felebbezést annak idején tisztán elvi okokból adták be. Ugyanis már rég aktualitásukat veszítették azok a szempontok, melyeket a felebbezésért érvényesíteni kívántak és már régen elfelejtették a felebbezést is, amit már senkinek sem tartott nyilván.

A vallástügyi miniszterium határozatában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rabbikat a kongresszusi határozat értelmében nagy gyűlésen kell megválasztani, nem pedig közgyűlésen, mint ahogy *Gerson József* megválasztása történt.

A vallástügyi miniszterium döntése kizárólag egy alszűttlenségnek, egy formahibának megállapításán alapul. Tekintélyes vélemények vitáit azonban a határozat jogszűrségé. A kongresszusi határozatnak idézett része ugyanis csak az anyakönyvezett rabbira, tehát a főrabbi választásra vonatkozhat, *Gerson József* pedig másodrabbi választotta meg a közgyűlés. A vallástügyi miniszterium döntésének egyébként semmi gyakorlati jelentősége nincs, miután a suboticei zsidó hitközsége a közeli napokban ugyanis folytatja a választást. A kiírt pályázatra pedig *Gerson József dr.* is beadta kérvényét.

Subotícára érkezett a világjáró biciklista

Néhány nappal ezelőtt a „Bácsmegyei Napló” megírta, hogy Stratoszenszky Jakab nigri, vagy Stratoszenszky Jakab nigri soifér biciklissel Berlinből Jeruzsálembe indult. Újabb barátaival kötött fogadásból teszi meg. A világjáró biciklista szerdán este hétkor érkezett Szegedről Kelebián át Subotícára. Megérkezése után a Sand klubhelyiségébe ment, ahol a klub tagjai és a megérkezése hírére összesereglett sportbarátok meleg fogadtatásban részesítették.

Stratoszenszky Jakab elmondta, hogy Győrben hozzátalalozott magyar társát, Szabó Dezsőt nem engedték át a jugoszláv határon, mert az írás nem voltak rendben. Szabó Dezső ügyében a klub vezetősége azonnal intervenciót az illetékes hatóságoknál és ha itt nem sikerülne a határátlépést kieszközölni Szabó Dezső számára, akkor Stratoszenszky Jakab még reggel Beogradba indul és ott tesz ebben az ügyben lépéseket.

A világjáró biciklista elmondta, hogy Beogradból Konstantinápolyba megy. Konstantinápolyból Kiszászián keresztül akarja utja végélni, Jeruzsálemet elérni. Utjának sikeres befejezése után 750.000 márkát kap.

A betörések városa

— Osijek munkatársunktól —

Kévszolyan város van az S. H. S. királyság területén, amelyben aránylag olyan sok betörést követnének el, mint Osijeken. Evente mintegy négyszáz betörés foglalkoztatja a rendőrséget.

Alig egy héttel ezelőtt tartóztatták az osijekai rendőrség az egyik legügyesebb és legveszedelmesebb kaszafuror-bandát, máris újabb bűnösök, sorozatos betörések foglalkoztatják a rendőrséget.

A mai nap belőró-krónikája a következő:

Kopp József cipéfelszeréskészítő bejelentette a rendőrségen, hogy az elmúlt éjszaka valaki átkulccsal felnyitotta ugyanabban a házban lévő műhelyét, ahonnan földolgozott és földolgozani hirt vitt el. Bár közvetlenül a műhely mellett van Koppék hálozójába, a család egyik tagja sem vette észre az éjszakai látogatás garázdaságát. A kár meghaladja az 50.000 koronát.

A másik betörést Spilko Franciska terhére követték el. Mialatt az udvaron időzött, a nyitva hagyott ablakon valaki belopozott a szobába, ahonnan az egyik szekrényből 3200 koronát, egy másik szekrényből pedig egy férfi aranyórárt és két aranygyűrűt vett ki.

Betörték Paparbovics dr. ügyvéd lakásába is, akinek előszobájából, ugyancsak takarítás közben, egy értékes keleti szőnyeget lopnak el 10 ezer korona értékben.

A negyedik betörés: Sztrasek Iván kereskedéséig megjelent a rendőrségen és elmondta, hogy ismeretlen lettes feltörte szobájának ajtaját és készpénzét és több ruhadarabját elvitte.

A rendőrség mind a három esetben megindította a nyomozást a lettesek kézrekerítésére.

A nyomozás váratlan sikerrel hozott, két veszedelmes betörő került a rendőrség kezére. Nem ugyan a mai betörések elkövetői, hanem más bűnügyek lettesei.

Az egyik Ivoics Szvetozár 18 éves napezmos, aki Osijeken és a környé-

ken követett el számos betörést és lopást. Ivoics, aki az osijekai barakk-táborban, a menekültek között lakott, állandóan betörésekkől él. Több esetet már beismer, így azt is, amelyet Várdaróc közöskében pár héttel ezelőtt Kriston János földműves kárára követett el, akitől 10.000 korona készpénzt és két férfiruhát lopott el.

A másik betörőt a Drávahid mellett álló rendőrorsem fogta el. A rendőr észrevette, hogy egy fiatalember tömött, gyanus formákat mutató zsákok cipel a hátán. A hajnali sötétől a hid felé igyekezett, mire a rendőr megállásra szólította föl. Az idegen

A bombamerénytel ügyében megszakadt a nyomozás

— Balla Géza betegesen fekszik —

Balla Géza a subotici rendőrség egyik detektívosztályában várja sorsának további fordulását. A rendőrség Ballát nem a rendőrségi cellában helyezte el, hanem a detektívosztályban őrzik, ahol jó ellátást kap. Mostmár az ötödik napot tölti itt. A kihallgatások tegnap megszakadtak, mert Balla megbetegedett, láza van és a nyomozó hatóságok a vallomása értékét nem akarják csökkenteni azzal, hogy a lázas gyanúsított által bementő adat alapján folytatás a nyomozást. A nyomozást egyébként most kiterjesztették a vidékre is, főleg abban az irányban, hogy a Balla által bementőkre bizonyítékokat szerezzenek.

Balla továbbra is fenntartja, hogy ő hűvette el a merénylőt. A nyomozó hatóságok most azt kutatják, hogy mi oka lehetne Ballának egy ilyen sötét bűntényt magára vállalni?

A hozzáintézett kérdésekre a legbehalibb aprólékosággal válaszol. Nem nagy intelligenciájával fogva

A kormány jegyzéket intéz Bulgáriához a komitácsi bandák támadásai miatt

Skopljénél veszélyben forgott a román királyi pár vonata

Beograd. A keddi minisztertanácsban Marinkovics belügyminiszter és Vasics hadügyminiszter referáltak az ország délkeleti részében történt eseményekről.

Azok a jelentések, amelyek a két miniszteriumhoz érkeztek, azt mutatják, hogy a bolgár komitácisk az ország déli vidékein rendszeresen megszervezett akciókat folytatnak, melyekben a bolgár hivatalos hatóságok segítségét nyuttanak. Enélkül ugyanis lehetetlen volna megérteni, hogy a legveszélyesebb bandák a határon akadálytalanul átjöhessenek és a fosztogatások után újabb akadály nélkül visszamehessenek Bu'gáriába. Sok helyen megállapították azt is, hogy a bolgár határorszégek szándékosan elvonják a jugoszláv őrségek figyelmét azokról a helyekről, ahol a komitácisk betörésre készülnek.

Ezek alapján a minisztertanács elhatározta, hogy első sorban a bolgár kormányt teszi felelősé az ezéért a támadásokért. A minisztertanács felhatalmazta a külügyminisztert, hogy

azonnal közlje jegyzékben a nagyhatalmakkal a bulgárok fegyveres betöréseit a királytás területére, a külügymi-

erre futásnak eredt, egy pár lépéssel elérte a hidat és a zsákok lartalmával együtt a Drávába dobla. Tovább akart menekülni, de a rendőr elfogta. Később a vízbe dobott zsákok is kihalták. Kiderült, hogy a zsákokban finom, összevagdalt transzmisszió-szikák vannak, amelyek betörésből származnak.

A fiatalembert előállították a rendőrségre, ahol megállapították, hogy Minacsek Rudolf állásnélküli munkás.

A rendőrség mind a két betörőt tartóztatta és átkísérte az ügyészség fogházába.

alig lehetne elképzelni, hogy az apró részletekre kiterjedő vallomását maga találta ki.

A nyomozó hatóságok továbbra is kellő fenntartással fogadják a vallomásokot, de a legnagyobb érdeylel kutatnak újabb adatok után.

A budapesti jugoszláv követség kérdést intézett a subotici rendőrséghez a nyomozás állására vonatkozólag. Karakasevics rendőrfőkapitány részletesen ismertette a nyomozás eddigi eredményét.

A budapesti rendőrség nyomozása, mint ottani tudósítónk jelenti, kétségtelen bizonyossággal állapította meg, hogy Balla a merénylő napján tünt el Budapestről. Ezt általában igen fontos körülménynek tartják.

Megállapították azt is, hogy Ballának rendszerint nem volt pénze, időközönként azonban sok pénz volt nála, amit gyorsan el is költött, de aminek eredetéről soha sem tudott felvilágosítást adni.

niszteriumot, hogy a szófiai követ utján

energikun jegyzéket adjon át a bulgár kormánynak, amelyben a komitácisk délserbiai akcióinak beszüntetését követeli!

fegyveres hatalommal fogja békét biztosítani.

Nincs kizárva a Bulgária területén levő komitácisk centrumok megszállása sem abban az esetben, ha a bolgár kormány nem volna abban a helyzetben, hogy a maga részéről véget vessen ezeknek a betöréseknek.

A skopljei vasutonal veszedelme

Skoplje. Kedden egy erősebb bulgár banda közvetlenül Skoplje közelében tünt fel és megtámadta Zelenikovo községet, mely a skoplje-jevjeji vasutonalon fekszik, 61 kilométernyire Skopljétől. A látat világos nappal teljesen körülvetették és a banda egy része bement a faluba, hogy a lakosság köréből tuszókat szedjen. A lakosság fegyveresen ellenállt. Időközben Skopljéből is segítségnyújtó csapatok érkeztek, a melyeknek segítségével a tablóbandát elűzték. A komitácisk a tuszókat magukkal vitték. Ez a támadás azért volt az eddi-

ziénél is veszedelmesebb, mert feladónál a harc után menti át a vasutonalon a román királyi pár udvari vonata, éppen azon a helyen, ahol a legveszélyesebb harcok folytak.

Skopljében és a környéken az esemény nagy izgalmat keltett, a lakosság egyenes fellépést követel a hatóságoktól.

A román királyi pár találkozása Sándor királlyal

A román királyi pár tegnap Beogradon keresztül Athénből hazautazott Bukarestbe.

Sándor király, Arzén és Pál hercegek, valamint Jelena hercegnő autólával Rablyáig a királyi pár elé utaztak, ahol bocsáltak a román udvari vonatra. Sándor király melegen üdvözölte a jövődöt apósát és anyósát.

Topcsidernél a román királyi pár, Sándor király és kísérete autóbá szálltak és Kosutyákra mentek, ahonnan kitűnő kilátás nyílik a nyüzsgő és épülő Beogradra.

A román király, aki Sándor királlyal ült egy autóban, tetszésének adott kifejezést. A két szuveren sókág és melegen elbeszélgetett. A másik autóban Mária királyné, Jelena hercegnő, Arzén és Pál hercegek ültek. A román királyné Erzsébet trónörökösön betegeségéről mondott el részleteket, majd az esküvői előkészületek iránt érdeklődött. A kapott felvilágosításokkal a királyné minden tekintetben meg volt elégedve.

Negyed hatkor a királyi pár újra vonatra szállt és folytatta útját Bukarest felé. Az udvari vonat a beogradi pályaudvar megkezdésével Zimonyon, Suboticián és Zsombolyán keresztül Romániába ment.

Pénzcsempészetért kétévi fegyház

Egy millió koronát és 700 dollárt elkoboztak

Még 1919-ben, az osztrák-magyar bankjegyek felülbélyegzése alkalmával a kintlandi rendőrség nagyarányú pénzcsempészetet fedezett fel. Kifűnda környéken egy nagyobb társaság sinna ezer koronásokat hozott át Magyarországból, azt itt hamis belyegzővel látták el és ennek alapján kérték a pénz felülbélyegzését. A rendőrség letartóztatta a társaság tagjait, letartotta a náluk levő, egymillió koronát kitevő ezresket, valamint 700 dollárt, amit szintén Magyarországból csempészték át.

A novisádi törvényszék hétfőn szerdái három napon át tárgyalta a bűnügyet, melynek hét vádolója volt a bíróság előtt. A tárgyaláson 65 tanú hallgatott ki. Az ítélet szerdán délután 5 órakor hirdették ki, mely szerint Miatovics Nikolt 26 hónap, Hetkyó Henrik pedig két évi fegyházra ítélték, melyből Miatovicsnál 7 hónapot, Hetkyónál 6 hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltőnek vettek.

A többi öt vádlottat — és pedig Fischer Bertát, Fischer Paulát, Schönbacher Lipótot, Aidana Szvetilozávot és Kozios Vincét felmentették.

Az ítélet indokolásánál a bíróság közli, hogy Miatovics és Hetkyó bűnössége sem nyeri tárgyi becazólást, azonban a jogszaki következtetés szerint mégis bűnösöknek tekinthetők és ennek alapján ítélték el őket.

Őrizetbe vették a kiírtott család életbenmaradt tagját

A sentai háromszoros gyilkosság írtózatos gyanúja

Sentán megismétlődött a királyhalmi rémület. Az eddig felmerült gyanúok arra mutatnak, hogy nem rablógylósság történt, hanem a szerencsétlen Novák János három hold földesekjére, szoba-konyhá házára és pár garasára vágyott valaki.

A *Bácsmegyei Napló* tegnap már közzétette részletes tudósítását a megrendítő esetről, amely igazolomban tartja Senta egész közönségét.

Sentára küldött tudósítónk a nyomozás legújabb részletéről az alábbi új adatokat közli:

Amikor a sentai rendőrség tudomást szerzett a gyilkosságról, azonnal őrizetbe vette a sátoros cigányokat, mert a meggyilkolt Novák János a cigányokkal valami felett alkudozott. Körülbelül husz cigány került fogságba.

Amidőn kedden délután *Vasílievics* Ljuba dr., a suboticei lövénysek mellett működő államügyész megjelent Sentán és megtartva a helyszíni szemlét, átnézte az addig fölvetett jelegzőnyveket s több egyen kihallgatott, elrendelte, hogy a letartóztatott cigányokat engedjék szabadon, egynek kivételével, aki a Novák Jánossal kötött ügyetnél mint ügynök szerepelt.

A rendőri nyomozat, amelyet *Dudás* sentai rendőrkapitány, a büntügyi osztály vezelője irányít, megállapította, hogy

a meggyilkolt Novákéktól nem raboltak el semmit, egy füllét sem vettek el és Novák János váráztatta ágyában, a párnák alatt megtaláltak hiánytalanul 1700 dinár készpénzt, ami egész készpénzvagyonra volt.

A házból semmi sem hiányzik s így teljesen elérik az a feltevés, hogy a gyilkosság rablási szándékkal történt.

A Novák-házban hétfőn este négyen távoztak: Novák János, a felesége Verona, az unokájuk Tóth Juliska és Novákék fia, a 28 éves Péter.

Kedden reggel a négy ember közül csak egy ébredt föl: Novák Péter, a többi három írtózatos sebeitől borítva, halott volt.

Novák Péteren is volt két sérülés, egy a combján, s egy az oldalán. Lőtt seb mind a kető, s egyik sem veszélyes. A comb sérülés egészen jelentéktelen, az oldalán levő sérülés ugynevezett horzsolás lövés, amely nemesebb szerveket nem érintett.

Vizont a szerdán délelőtt megcsejtelt boncolás a három másik áldozaton a legborzasztóbb sérüléseket állapította meg.

Novák János szíve volt átlóve, közvetlen közelből történt lövéssel, amit bizonyít a seb helyén levő pörkölet, aztán lőtt seb van a fején és az egyik kezén. Novák Jánosnak a torza van átlóve a főtűréssel, továbbá a válla van keresztül löve és az onföltől a feje — egy kemény tárggyal, valószínűleg egy browning-pisztoly agyával, — teljesen össze van zúzva. A kis Tóth Juliska is több halálos lövést kapott a fején.

Egyedül a fiatal, értelmes Novák Péterrel szemben voltak a gyilkosok annyira jószágosak, hogy a combjába löttek és az oldalát horzsolták.

Novák Péter a sentai kórházban van ápolás alatt, de — hitelen értesülésünk szerint — állapota a legkisebb mértékben sem veszélyes.

Tekintettel a fölmerült súlyos gyanúokra, *Vasílievics* Ljuba dr. államügyész elrendelte, hogy

a kórházban fekvő Novák Pétert rendőri őrizet alá helyezték.

Azonkívül elrendelte *Andruskó* Pál, Novákék egy szomszédjának előzetes letartóztatását is.

A rendőri nyomozat befejezése után *Sumanovics* sentai járásbíró fogja a vizsgálatot vezetni a Novákéle gyilkosság ügyében.

Sentán járt tudósítónk több sentai

Az antant fegyverek után kutat Magyarországon

A magyar kormány megtagadta a rendelet végrehajtását Bárczy kisebbségben maradt Szegecén

Budapest. Jól informált antantforrásból eredő hírek beszámolnak azokról az okokról, amelyek miatt az antant-bizottságok további intézkedésig *Budapestben* maradnak.

A budapesti antant kirendeltség, valamint a párisi főbizottság szerint Magyarországon még mindig igen sok fegyver és lőszer van elrejtve. A párisi főbizottság elrendelte a kutatást az elrejtett fegyverek után. A magyar kormány erre kijelentette, hogy nem hajlandó az erre vonatkozó rendeletet kiadni. A kérdésben tárgyalások indultak a kormány és a bizottság között.

Hírek szerint az antantbizottságnak utasítása van, hogy a zsoldo hadsereg kiegészítést, ha a kormány más uton pótolni akarná, akadályozza meg.

Aláírták a jugoszláv—olasz megegyezést

Lloyd George javaslata alapján történt a megállapodás

Krszely vallásügyi miniszter, aki a rapallói szerződés végrehajtására vonatkozó tárgyalások folytatása végett ment Rómába, esütörtökön visszaszácrkezett Beogradba. Elutazása előtt az olasz király kihallgatáson fogadta, Viktor Emanuel Krszely előtt kijelentette, hogy szeretné ha a két ország között minél előbb megegyezés jönne létre. Az Olaszországgal folytatott tárgyalások a jugoszláv delegáció elutazásával befejeződtek. Krszely elutazása előtt a bizottság többi tagjaival egyelértve aláírta az előzetes megegyezést, amelynek irányelveit Lloyd George közvetítő indítványa adta meg.

Krszely egy újságrónak a következőképp nyilatkozott a megegyezésről:

— Rómában befejeztük a tanácskozásokat és megkötöttük a megegyezést. A megegyezésnek eddig technikai akadályai is voltak, amelyeket elhárítottunk. A kormány részéről én írtam alá az okiratot, Olaszország részéről pedig Testi külügyi államtitkár. Két megegyezés van, egyik a Baross-kibőrtőre, a másik pedig Zárára vonatkozik. Mind a két kérdésben elértük, ami várható volt. Remélhető-

lagóssal beszélt, akik a rendőri őrizetbe vett Novák Pétert dogoklerték, káriyas, eladósodott embernek mondják, aki a gyilkosság előtti napon egy hat koronás kávéházi számlát nem tudott kifizetni.

Novák Péter szeretőjét is letartóztatták

Vasílievics Ljuba dr. államügyész szerdán délután utasította a sentai rendőrséget, hogy azonnal tartóztassa le Novák Péter szeretőjét.

Megállapítást nyert egyéb terhelő adatok mellett az is, hogy Novák szülei a leányt házukból kiutasították és nem engedték meg, hogy a fiuknál lakjék.

Az eddigi nyomozat szerint már most is kétségtelen, hogy a négy rablóról szóló verzió, ami Novák Péter vallomása alapján kelt szárnyra, kohlolt és nem is nyomoz a rendőrség ebben az irányban tovább.

Budapest. A soproni választáson gróf Klebelsberg Kunó belügyminiszter megbukott. Három jelölt küzdött a mandátumért; gróf Klebelsberg belügyminiszter, gróf Andrássy Gyula és dr. Hébel Ede szocialista. Elkeseredett közdelem után Hébel 4010 szavazatot, Andrássy 2942 és gróf Klebelsberg 2832 szavazatot kapott. Hébel és gróf Andrássy között pólválasztás lesz.

A soproni bukás kapcsán híre járt, hogy gróf Klebelsberg hamarosan otthagyja a belügyminiszterséget. Hivatás helyéről cáfolják Klebelsberg távozásának híreit.

Szeged. Az első kerülésben gróf Teleky Pál volt miniszterelnök 930 szavazattal győzött *Bárczy István* ellen. A második kerülésben a szavazatok összeszámálása folyik. A hírek szerint Pe'dl szociáldemokrata őt kibuktatta Pállyt.

A moszkvai nagy per

— Szocialisták a vádlottak padján —

Az a huszonekét szociálforradalmár, aki ellenforradalmi mozgalmakban való részvétel miatt hónapok óta ül a moszkvai börtönökben, június elsején kerül a vádlottak padjára. Június elsején, ma kezdődik ez a per, amelyet nagy érdeklődéssel várnak a világ munkásömegeivel együtt mindazok, akik Szovjetország politikai előretörése után kíváncsiak arra, hogy a szovjethatalom milyen verdikkelt fogja sújtani azokat az embereket, akik végeredményben mégis csak munkásömegek vezetői voltak. A moszkvai per kimenetele úgy kifelé, mint befelé, egy a munkásosztály felé — mint a kapitalista Európa felé, — amely most kezdi felvenni Szovjetországgal a gazdasági összekötést — nagyon sokat fog jelenteni.

A szociálforradalmárok fölött himondított ítélet nemcsak a munkásság közvéleményében, de az európai politikában is számottevő befolyással lesz. A szovjetkormány jól tudja mindezeket és éppen ezért szinte tudatosan irányította a munkásság figyelmét erre a pörre, amelynek tárgyalását nyilvánosság szempontjából a legszélesebb körben fog lefolytatni. A szovjetkormány a szociálforradalmárok pöréből a maga számára előnyöket akar szerezni, előnyöket és eredményeket azzal, hogy a nyilvánosan lefolytatott tárgyalásokon a szociálrevizionistákat, a mensevikket akarja diszkreditálni az európai proletáriátus előtt. Ezt a pört agitációs eszköznek használja fel, agitációs eszköznek, épen úgy, mint minden olyan eseményt, melyből Leninék rendszere és politikai hitvallása igazolható.

A moszkvai vádlottak az európai munkásság legkitűnőbb és legnevesebb vezetői fogják védeni a szovjet ügyészeivel és bíróságával szemben. A szovjetkormány hívta meg őket — állítólag azért, hogy lássák a szovjetbírósg pártatlanságát, de lényegében tisztán amiatt, hogy a védők és a szovjetjegyesség között lezajló szócsatában európai keretet biztosítsanak a kommunista agitációnak.

A szociálforradalmárok ellen az a vád, hogy szovjetellenes mozgalmat szerveztek. A vádlottak közt van az orosz nyomdászok szakszervezetének elnöke is. A szovjetkormányzás legkritikusabb idejében történt a szociálforradalmárok mozgalma, akkor, amikor belső válságok és külső fegyveres harcok nehezítették meg Leninék uralmát.

A vádlottak — akiknek száma 43-ról 22-re apadt — kimentek a moszkvai külvárosokba és titokban a kommunizmus ellen igaztak és kisebb csapatokban szervezték az ellenforradalmat. Mozgalmaikat egy Zamjonov nevű volt szociálforradalmár leplezte le, aki egyidejű velük együtt dolgozott, mint a kommunista párt bizalmi embere. Az ő valómsága alapján szerkesztette meg a moszkvai szovjetügyész a vádiratot, a mely, mint hírlék, úgy van kidolgozva, hogy az nemcsak a moszkvai szociálforradalmárok, de az egész világ mensevikjei ellen vádirat — a szovjethatalom büntetőtörvénykönyvei szerint.

A szovjetkormány ezzel a vádirattal döntő csapást akar mérni az orosz proletáriátus egységét veszélyeztető elemekre.

Kulturális együttműködés Romániában

A román kulturális együttműködésre szólítja a magyarokat és németeket

Bukarestben bizonyos hivatalos körök részéről olyan törekvések indultak meg, amelyek a magyar és német kisebbségeket a román elemekkel kulturális együttműködésre akarják vonni.

Baniu kultuszminiszter legutóbbi exposéjában kijelentette, hogy a kultuszminiszterium a közoktatásiügyi miniszteriummal egyetértésben — összel egy román, német és magyar nyelvű folyóiratot ad ki, melynek az lesz a célja, — hogy a három nemzet irodalmi termékeit egymással megismeresse. Ha ez a vállalkozás sikerrel jár, úgy a folyóirat angol és francia nyelven is megjelentetik, hogy a romániai irodalom termékeit Nyugatra is hozzáférhetővé tegyék.

Ezzel a hivatalos tervvel egyidőben a román kulturális, melynek Jotga egyetemi tanár az elnöke, meghívta a két nemzetiiség vezetőembereit, hogy tanácskozzanak a liga keretén belül kifejtendő együttes kulturális tevékenység lehetőségéről. A magyarok Bernády képviselő betegsége miatt ez alkalommal nem tehettek eleget a meghívásnak, a szászok és svábok képviselői ellenben annál nagyobb számban jelentek meg.

Hasonló iniciatíva indult meg Bukovinában is. Csernovitzban legközelebb egy román-német folyóirat jelenik meg, amelynek szintén az a célja, hogy a románokat és a németeket közös kulturmunkára egyesítse.

Csicserin és elvtársai

Alnépbiztos, igazi verekedés

Párisból jelentik, hogy az ottani pályaudvaron a minap mulatságos jelenetek játszódtak le. Amikor a Genáából hazatérő újságírók Pisan keresztül utaztak, egyikük, aki a megszólalásig hasonlított Csicserinhez, tréfából elhatározta, hogy eljátsza az orosz népbiztos szerepét. Néhány más újságíró az orosz delegáció tagjainak a szerepére vállalkozott. De fektíviktől és rendőroktól körülvésvonult be a Csicserin népbiztos a vasúti vendéglőbe. Az utasok szentül meg voltak róla győződve, hogy valóban a szovjet küldöttei falatoznak az egyik sarokasztalnál. A városban is értesültek a nevezetes vendég jelenlétéről. A faszisták tesztületek vonultak ki a pályaudvarra és hatalmas tüntetést rendeztek a népbiztos ellen. Egészen a vendéglő ajtajáig nyomultak előre és ott torkuk szakadtából ordították:

— Le a vörös gyilkosokkal! Pusztuljanak a kommunisták! Halál a szovjetre!

»Csicserin népbiztos: kissé kellemtlenül kezdte magát érezni. Integgett a kezébe, de a faszisták ezt provokációnak tekintették és még dühösebben kiabáltak. Némelyik már a revolvert is elővette, hogy végezzen a »hóhérral«. Ebben a pillanatban a kommunisták vasutasok körül vették a vendéglőt, hogy megvédelmezzék az »elvtársukat«. A kommunisták és a faszisták között verekedés támadt, botok kerültek elő és revolverlövések dörrentek el. Egy-két kom-

munista és faszista véres fejjel esett össze. »Csicserin népbiztos és elvtársai« elérkezteknek látták a pillanatot, hogy eltűnjenek. Egy hátsó ajtón kimenekültek a vendéglőből és észrevétlenül felültek a »vonatra«, a

mely csakhamar kirobogott velük a pisai pályaudvarról. A pisai kommunisták és faszisták csak másnap tudták meg, hogy akiért vértüket ontották, voltaképpen egy tréfaszedvő újságíró volt.

A holnap vázlatkönyve

»Meg tudjuk tenni, hogy bizonyos társadalmi jelenségeket megfigyeljünk s ama formák alapján, melyekben eddig végbementek, megállapítsuk ama formákat, melyekben ezután fognak végbemenni.« Ezt írja Anatole France, akinek szaván ámulni és lelkesedni illik. És bár a holnap-elgondolás sohasem volt annyira nehéz és bizonytalan, mint ma, amikor épp olyan világvégéről beszélhetünk, mint a francia forradalom krónikása — mégis szívesen találhatunk, rajzolhatunk, következményeket kereshetünk a holnap kérdőjele mögött.

»Es reden und träumen die Menschen viel von besserer künftigen Tagen« — dalolja Schiller, aki maga is szeretett utópiákról ábrándozni. De ma, mikor hitünk, rajongásunk elcsapdát már, mint haldkelő alkonyat piria, az álomképeket, a jövő légvárjait együgyű gyermekjátéknak látjuk. Abban keresünk örömet és kedvtelést, ha hidegen és szárazon vizsgáljuk a társadalmak bomlását és újjáalakulását, a szociológia bődítőszerincké válik, átlapozzuk a multak halott-csendes lapjait, egy kis vigasztalást keresünk, azután próbáljuk megállapítani ama formákat, melyekben a társadalmak ezután fognak végbemenni.

A társadalmak pusztulása nagyon egyszerű és megmásíthatlan folya-

mat, akárcsak az emberi élet megszűnése. A társadalmak formái és alakulásai éppúgy meghalnak és elpusztulnak, mint a tiszavirág, avagy elhagyott kastélyok diszkertje. Ő, van ebben fájdalom, mint a pusztulás, az elbucsuzás minden jelenségében, ez a gondolat mindig idegen, keserű és borzongató marad, mint ködös őszi éjszaka, mégis ezen sajnálkozás, siránkozás éppoly céltalan, mint keseregni azon, hogy ősz szállak villanok a hajunkban. Valahogy meg kell barátkoznunk azzal, hogy az élet: születés és halál, tavasz és ős, vagy és család. A szép és mosolygós percek nem mezevedhetnek meg és semmi, még a társadalmi formák, a tömegeket mozgató erők sem örökkévalók, sőt olykor nem is őrgebbek az embernél. Ezt sohasem szabadna elfelejteni annak, aki valamilyen jelszóval, zászlóval vagy hazugsággal harcba indul és tömegeket akar uszítani.

Hunyorítsunk kicsit, mint festő, aki nagy konturokat és fontosabb színtelket keres. En úgy látom, hogy a társadalmak szétomlásában és újjáalakulásában centrifugális meg centripetális erők működnek. Vannak jelenségek: nagy egyesülések, hatalmas államalakulások, széles szervezetségek, könnyű, tünevényes térfoglalások, melyek a centripetális erők nagyszerű megnyilvánulásai. Ez a nagy térképfoltok, a nagy hódítások kora. Ilyen volt a római birodalom, a pápaság, az olasz egyesülés, az angol gyar-

matpolitika. Azután jönnek hanyatlások, elfáradások, »kedvetlenségi érzések«, ahogy Nietzsche mondja, melyek urrá lesznek a tömegeken és megkezdődik az elkülönődés, a tagolódás, függetlenítési eszmék vetődnek fel, elszakadási vágyak, felszabadulási törekvések tombolnak és burjánzanak. A nagy szervezetségek fárdatlan, őrögen vagy életképtelenül omolnak széjjel, avagy bambán belenyugszanak csonkításukba. Itt centrifugális erők erjesztenek, bomlasztanak, mint a kovász. Példáért nem kell messze menni, a centrifugális erők előttünk végeztek és végzik munkájukat. Orszországbank, a monarchiában már végbementek ezek a széthullások, de ezzel a szakító, tagoló erők még nem fejezték be munkájukat. A centrifugális erők a mai Európa majdnem minden társadalmában ott lebzselnek, repesznek az ódon építményeket, a széleskövi alapzatokat, aladássak a hagyományok gögös templomait, szétépitik a mult tekintélyeit, előítéleteit, a póffedt bálványokat és az öreg, érzélgős lohogékat. Új szelek szelnekkel elő a rekkent, fülledt falak közül, melyek új eszméket, új vágyakat és indulatokat hoznak magukkal. És a tagozódás, a függetlenítés, az elszakadás vágyai az törekvései megrepszetik majdnem minden társadalom építményét. A centrifugális erők nem állnak meg a győztesek, az újjáalakultak határainál. Gondoljunk csak az ir mozgalomra, az angol gyarmatok lázadásaira, Elzász önkormányzati törekvéseire, Szlovákországi meg Erdély vágyaira, a horvát és a macedón tervekre és észre kell vennünk a társadalmakban bujkáló antifugális erőket, melyek tovább akarják és fogják tagolni, bomlasztani a társadalmakat.

Ha pedig ezeket az ellentétes ismétlődő erőket észrevettük, próbál-

Az iziglenek

Esteledett.

A barnálló árnyak már bevonták a házakat, az utcák közében szállt a homály, az emberek, akik erről-arról tévőzáltak, már vitték magukon a kuszó uszatókat, csak az ormoló műterem hevült a lecsuszott nap ide-sugárzó nyálájában. A szobráz megmutatta alkotását. A fehér márvány világsodott a fáradt verőfényben és a késői napsütés elullatott vonta be melegével a szobor formáit, a márvány keménye szinte megpuhult, válnak, karok, lábak fehérre, mintha meglett volna hussal és a férfi, a női akt összelelkendeztek a bikakézdű, nöstényes összecsapással; a vörös alkony rakétaiban . . .

Az izguló szobráz kiáltott, hadart: — A boldogság szobra ez . . . — A kétségbeesés szobra ez . . . — Az elvesztett paradicsom szobra ez . . .

A párzó összecsendülés ájult orgója, fonódott, csatázott, szerelmeskedett előttünk a naplemente fényesjében . . .

A férfiak nyergelő, fölrohanó háta, az asszony meghanyatló, ádiótt csipője, a him- és Évakaroknak ütköző összetalálkozása, a gerjedéstől megtelt lábak kéljelő összetorpanása, meglíhettek a hunyt világosságban. . .

Esti kezek már itt is bontogatták a homályt; mint lankadt lepkék libbennek, megálltak, surrantak az árnyak a borban, a szobráz a nász oltára alatt groteszkül sóhajgatott és gyá-vultan, gyermekes siránkozással regélt:

— Nem szeretett . . . királynőm volt és én cselédje akartam lenni . . . Elküldött . . . Akkor csináltam ezt a szobrot . . .

A szerelmes márvány alatt a szobráz meglettám . . . — Ahá! Ahá! . . .

A gyöngye homályt áttörte a kemény pup, ami a szobráz hátán emelkedett; diadalmas, uralkodó volt ez a pup, annyira, hogy a fejét, nyakát belenyomta a vállai közé az emberkének, a világosságok mosta, burkolta a szobráz figuráját, de a pup, mint vadul bérc zordonult föl a szürkületben . . .

Az esti titkok megmorajlottak . . . — Tudod-e, hogy Évád almamelle, mosolygó tomporái, csókos kis hasa, a te pupodból gömbölyödtek elő? . . .

— Tudod-e, hogy a te pupod alatt a varázslás, szépség, gyönyörűség szenderegnek és a nemző kedvvel elindulnak, ha Évádát a márványban megpillantod . . .

— Tudod-e, hogy a szent halom a te pupod, ahol a fájdalomk őrizkednek és kacaj, öröm lesz abból, ha fogas érintéssel rajta elterülnék . . .

A gnóm gunnyasztott a szobor tövében, ragyogós, csufság viadalban álltak a leplek alatt . . . a pup toltá magát, terült, nőtt a magasságba s ormolt már a hegy a homályfellegek sűrűjében és a Sinai-igék elhangoztak róla . . .

— Tudod-e, hogy a nyákak Pásztor emberek szemévilágát kioltja és a tántorgó kiválasztott álmódi tud a fehérről, pirosról, soha nem hallott színek rajlásáról . . .

Az sziv, amit a fák, házak, fecskék eltakarnak, előbe jön, mint a sötétség folygult, mécsese és bugni tud a világlatan, hogy a kövek is megindulnak tőle . . .

— Nézd Milont, amint ül a szomorúság számolány és dalol a fekete függöny előtt . . .

— Es a csönd oroszlanja, Beethoven? Eljutott-e volna a hangokhoz, ha el nem veszik feje körül a zúrt és a némaság Óceánján, nesztelen csolnáján siklik tova a magános.

— Halod? A gondolat fénye énekel a melódiákban, a hangulat izé permetezik a szonátaaedachinokról, a szerzem megindult nedve lövel szét a taktusokról . . .

— Mi az, ami Nietzsche értelmének forduló kapujára rádübörgött az orkánnal és a rengő zárodás előtt hagyta, hogy megcsinálja emberek, csillagok számadását? . . . Ki az, aki az aikohol rőt fályjátá dugta Verlane képzelete mög és a részeg szavak a józanságtól világolnak s a fölhisított lét ráfordítja fölük a méhét? . . .

Komor Kertész jár az emberkertenben . . .

Akit nagyon szeret, azt megcsufolja . . . lenyesi a délcég egyik lábát, pupot tesz a hátára, bomló motollát az idegel közé, pálinkás deliriummal önti el a vért, a tébolyai rálegyez forró homlokára, hogy sirni, fájni, szomorkodni nagyon tudjanak. . .

A jehovás Isten megtalált iziglenjei, rut-szép gyermekei ők . . .

Művészek.

Révész Béla.

— **A király Topolán.** Beogradból jelentik: Sándor király szerdán kirándult Topolára, ahol egy napig fog maradni.

— **Angol kölcsön Beogradnak.** Beogradból jelentik: A beogradi városi pénzügyi bizottság elhatározta, hogy elfogadja egy angol bankkonzorciumnak 700.000 font kölcsönajánlatát. Kikötés van rá, hogy a kölcsön ügyében még e hét folyamán kész lesz a meg egyezés, miután a kölcsön feltételei nagyon kedvezők.

— **Százezer bor a király esküvőjére.** Osijek-i tudósítónk írja: Crescs dr., sídi ügyvéd 300 palack 1811. évbéli (tehát 111 éves) bort, 50 palack 1822. évbéli szilvdióriumot, 200 palack 1889. évbéli fehér- és ugyanannyi vörösbort és végül 300 palack 1893. évbéli fehérbort ajánlott fel Sándor király menyegzőjére nászajándéknak.

— **A pünkösdüi gyermeknap.** A subotici Kereskedelmi Egyesület a helybeli jótékony négyzetekkel együtt részt vesz a pünkösdüi gyermeknapok megrendezésében. A program szerint a négyzetek pünkösd vasárnapján délután matinéet tartanak a Városi Színházban, melyen gyermek-táncmulatványok és előképek kerülnek előadásra. Délután a Kereskedelmi Egyesület a vasuti parkban gyermeknapot nagyváltást rendez.

— **Római leltre bukkantak Beogradban.** Beogradból jelentik: A Knez Lazara-utcában egy építkezésnél a munkások egy római oltárra bukkantak. Az óskori oltárlelet beazították a beogradi múzeumba.

— **Kormányválság Bulgáriában.** Szófiából jelentik: A földművelési kongresszusának elnöküül Daszkalov Rajko helyigminisztert választották meg. A kongresszus első napján nyilvánvalóvá vált, hogy a Sztabulinszki-Daszkalov-frakció nagy többségben van. Emiatt Turkalov pénzügyminiszter és Manolov vasutügyi miniszter lemondanak állásukról. Hejlyokre Athamazov Nedeljko, a szobranje elnökét, illetve Markov Godint, a szobranje alelnökét fogják kinevezni. A kormány jelenlegi összeállításában ezenkívül még egyéb változások is lesznek.

— **Szlovák és cseh vasutások összekötése Pozsonyban.** Pozsonyból jelentik: A szlovénközi vasutások kongresszusán a szlovák és cseh vasutások között súlyos incidens játszódott le. Az egyik cseh delegátus beszéde közben — aki a szlovák vasutások igazgatójának bánásmódja ellen panaszkodott, — a szlovák kiküldöttek óriási lármát csaptak. Az incidens végül verekedéssé fajult. A rendet a rendőrség állította helyre.

— **Gyermekelőadások Bajmokon.** A bajmoki tanítótestület német tanító három előadást rendeztek a németajkn elemi iskolai növendékekkel az iskola helyiségében, a bajmoki szegénysorsu német gyermekek javára. A 7—8 éves elemi iskolás gyermekek betanításáért elismerés illeti meg a rendezéssel fáradozó tanítókat, Preischl Józsefet, Frazon Ferencet és Lohner Miklóst.

— **Hajókatasztrófa Hamburg mellett.** Párisból jelentik: Az Oregon nevű tehergőzös Altonánál összeütközött a Prince of Wales személyhajóval. A Wales hajó személyzetéből 6 mechanikus meghalt, hárman megbesültek. A személyhajó főlöra alatti elsüllyedt. Az utasokat sikerült megmenteni.

— **Magyarország szállítja a jóvátételi állatállományt.** Beogradból jelentik: Magyarország június 15-én fogja a jóvátételi állatállomány első részletét leszállítani. Pénteken, június 2-án jönnek össze Budapesten az érdekeltek államok szakértői, hogy az elosztás kérdését rendezzék. Ezuttal az SHS. állam, Görögország és Olaszország részéülnek az állatállomány felosztásában. Az SHS. állam a mostani felosztásnál 1000 juhot, 600 marhát és 350 lovat kap.

— **Bukovinai telepek Ausztráliában.** Londonból jelentik: Az angol kormánykörök azt tervezik, hogy Bukovinából és Kelet-Galicából négyezer ezer földművest Nyugat-Ausztráliába visznek és azokat ott letelepítik.

— **Légiközlekedés Európa és Amerika között.** Münchenből jelentik: A Zepplin-művek igazgatója kijelentette, hogy az antant engedélye után Európa és Amerika között megindul a Zepplin-közlekedés. Münchenből Chicagoba az ut 80 óráig tart.

— **Subotici rendőri hírek.** Hrista Helyedus 33 éves, mosós ódát ivott Sulyos sérüléssel a kó házba szállították. — Kosta Antalt és Gyura Kolompárt jogtalan koldulásért le tartóztatták. — Smele Julár, Matija Salamont, Riznyák Máriát, Tot Antán, Verdeker Emilt és Hirschl J. a bobot határátlépésért szászidár pénzbírságra és tizenöt napi elzárásra ítélte a rendőrség. Büntetésük kitöltése után kötelesek elhagyni az SHS. királyságot.

— **Téglagyárimunkások sztrájkja.** Beogradból jelentik: Zandovic-oszniai téglagyár ezer munká a sztrájkba lépett. A munkabeszüntetés oka a napszámber leszállítása.

— **Hamis dollárok eladásáért két évi fegyház.** Novisadról jelentik: A novisadi törvényszék szerdán tárgyalta Kofler Henrik bécsi utazó bűnügyét, aki azzal volt vádolva, hogy hamis százdollárokat hozott forgalomba. Kofler azzal próbált védekezni, hogy nem volt tudomása arról, hogy a forgalomba hozott százdollárok hamisak, valamint hogy bécsi cégek bízták meg a dollárok eladásával. A vizsgálat során kiderült, hogy minden adat, amit Kofler bemondott, hamis. Erre Kofler beismerő vallomást tett. A szerdán megtartott fő tárgyalásra a törvényszék két évi fegyházra ítélte.

— **Különös szabatózs.** Lipcséből jelentik: A lipcsei operában Zilzer Hermann darabjának házi próbája alatt váratlan esemény történt. A színpadnak zajlöközött minden készülékét egyszerre csak mozgásba hozták. Váratlanul megnyiták a zsinórpadás vízesapjai, zuhant a víztömeg a színpadra, dörögött, villámlott, bugtak a szírnák és a rettenetes hangkeverék ijesztő mértékben fokozódott. A szociáldemokrata színpadi munkásoknak tüntetése volt ez, akik ilyen módon akartak tiltakozni a partitúra ama részei ellen, amelyekben a zeneszerző a »Heil dir in Siegeskranz« dallamait használja fel.

(x) **Fogtechnikai Laboratórium Subotica.** Paje Dobanovacko-utca 6. Telefon 7—03 készít fogorvosoknak és technikusoknak mindennemű fogtechnikai munkákat. Vidékieknek pontos és gyors kiszolgálás. Fogorvosok és fogtechnikusok kérjenek árjegyzéket. 3746

— **Elfogott gyilkosok.** Budapestről jelentik: A rendőrség kedden éjelt tartott razziaát elfogta. Benyó József és Kreutz János földműveseket, akik három nappal ezelőtt Reznnyák Sándor vastunokást az albertirsai dűlőnön meggyilkolták. Bevallották, hogy mulatás közben észrevették, hogy Reznnyáknál pénz van, erre becsalták a határba, hogy Kobányára mennek. Reznnyáknak állást szerezni. A részeg vastunokást utközben rábírták, hogy fekdjenek le egy kicsit pihenni és ekkor a közbűfekvő Reznnyákok téglákkal agyonverték és pénzt elvettek. A gyilkosok állítása szerint Reznnyáknál 535 korona volt.

(x) **Uj műsor a Salome-barban.** A májusi műsor beigazolta, hogy a Salome-bar jelenlegi igazgatóság minden tekintetben hozzáértéssel és a legnagyobb odaadással azon igyekezett, hogy a legkényesebb igényeket kielégítse. Ezt a legteljesebb mértékben is érte. Amint értesültünk, az igazgatóság júniusi programja jóval felülmúlja a májusi műsört Csillgörtök, azaz ma este fél 10 órakor kerül bemutatásra az új műsor, amelyet a publikum érthető érdeklődése kísér. 3726

(x) **Nagy kabaré a Városi Színházban.** Június 10-én, pünkösd másnapján, este 8 órai kezdettel a Subotici Műpártolók Köre a Gyermek Liga javára nagy kabarét rendez a Városi Színházban táncal egybekötve. A kabaréban mintegy öt számmal a bar művésznői és művészei vesznek részt. Az énekszámok közül kiemelendő Romanov Mária, Cseknös, kit Magyarasevic kir. főügyész kísér zongorán, valamint a Műkedvelők ugyesen betanult karagató egyfelvonásosai és jelenlei. Jegyek már elővételben kaphatók. 3584

(x) **Budapesti árumintavásár.** Az 1922. évi Budapesti Árumintavásári Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 1922 június 17-ől június 26-ig rendezte a városligeli Iparcsarnokban. — Az árumintavásárra felutazó külföldi kereskedők, iparosok és érdeklődők elszállásolásáról Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala (Harisbázár 1, félémelet 2) gondoskodik és biztosít mindenkit, hogy vagy szállodában, vagy esetleg magánlakásban, de feltétlenül el fogja helyezni. A felutazók tehát sürgősen, ajánlott levélben jelentsék be lakásigényüket és felutazásuk pontos idejét az Idegenforgalmi Hivatalnak.

A Jugoszláviából Budapestre való utazáshoz szabályszerű jogoszláv utlevél szükséges. A magyar vízum beszerzése végett az érdeklődők a m. kir. Külforgalmi Hivatal beogradi igazgatójához, dr. Szilgyai Géza urhoz (Beograd, Strachinica bana 49) fordulhatnak. A vízum kedvezményes árban adatik meg és a vásárra utazók ugyanott igazolványt kapnak, mellyel félúru vasuti jegyek váltására is jogosultak. 3716

(*) **Dr. Majoros fogorvos** rendel a városi bérpalota mellett, Cara Dusana utca 3. 3222

(*) **Roth Olga kozmetikai intézetében** Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcborhátlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges elávolítására. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, pudingek, gyógyszerzappanok, arcfehérítő és szeplőkénőcsök stb. 2804

Felüggesztették a Verbázi S. G. játékjogát. A sombri Sport— Verbász mérkőzésen Matkovics bíró teljesen indokolatlanul ítélte egy alkalommal a verbásziak ellen. A verbászi csapatkapitány az ítélet ellen a megengedett formában tiltakozott, a bíró erre kiállította és amikor az vonakodott elhagyni a pályát, lefújta a mérkőzést. A verbászi incidens ügyében a subotici alszövetség igazgatótanácsa, a bíró jelentése alapján felüggesztette a Verbászi S. G. játékjogát. Az alszövetség döntése sportkörökben nagy feltűnést keltett, annál is inkább, mert a bírótestület, a verbásziak jelentése alapján, megállapította, hogy Matkovics bíró a kérdéses esetben szabálytalanságot követett el és bíráskodási jogát emiatt fel is függesztette. A bírótestület döntése tehát a verbásziaknak adott igazat a bíróval szemben és megállapította, hogy az incidensért csupán Matkovics felelős, a verbásziak a szabályoknak megfelelően jártak el. Az alszövetség érthetően eljárás, mely nem áll egyedül az alszövetség krónikájában, mint értesültünk, nagyon elkeserítette a verbásziakat, akik az alszövetség működésével elégedetlen vidéki egyesültekkel már arra is gondoltak, hogy kilépnek a szövetségből, amely nem viselkedik velük szemben úgy, ahogy a kerület futballsportjával komolyan fordó testülettelé elvárhatnák.

Box-szakosztály a Sandban. A Sand vezetősége elhatározta, hogy megalakítja az egyesület box-szakosztályát. A boxolás kultúráját azonban megkezdik, mielőtt megérkeznek a megrendelt boxoztyúk. A szakosztály vezetője Csillag lesz, akinek sportképzettsége és agilitása biztosítja arra, hogy az eddig nálunk még ismeretlen sportág hamarosan Suboticián is el fog terjedni.

Kiírták Románia labdarugó bajnokságát. A román labdarugó szövetség kidolgozta az országos labdarugó bajnokság szabályait. A bajnokságról öt kerület — Bukarest, Csernovitz, Kolozsvár, Temesvár és Brassó — legjobb csapatai küzdenek. Kolozsvár bajnoka a Bukarest—Csernovitz közti döntőmérkőzés győztesével kerül össze. Temesvár—Brassó-párharc győztese azután az utolsó mérkőzésben ennek a két csapatnak nyertesével küzd az első helyért.

Novisadi terménytőzsde. Május 31-én. A mai tőzsdenapon szilárd irányzat mellett (lenk forgalom fejlődött ki. Buza 20—30 koronával, Kukorica 10—20 koronával emelkedett. Kötés történt búzában, kukoricában és liszben.

Eladatott szeremi buza, pari Novisad 31-én. s szerbiai pari Beograd 370 d, szlovoniai 390 d, kukorica bácskai 315, szeremi ab Semun 310, liszt hatos számú 475 d, hetes számú 425 d.

Zürich, május 31. (Zárlat.) Berlín 191, Newyork 522.50, London 23'6, Páris 4770, Miánó 2730, Prága 1005, Budapest 0.64, Zagreb 1'88, Bécs 0.475. Bélyegzeti 00.5.

Budapest, május 31. (Zárlat.) Napoleon 3209, Angol font 3650, Dollár 617, Frank 7450, Márka 29950, Lira 4275, Osztrák korona 738, Lét 564, Szokol 1595, Dinar 1153.

NYILTTÉR.

Özv. Schál Ferencné valamint Ignác fia és Teréz leánya fájdalomtelt szívvel tudatják, hogy drága jó leányuk és nővérük

Schal Erzsike

távírdakezelő

hosszas szenvedés után 1922. május 31-én örök jobblétre szenderült.

Megboldogult halottunk hült tetemeit 1922. június 1-én d. u. 4 órakor kísérik örök nyugalomra a Beograd-ska-utcai gyászházból az u. n. Bajtemetetőbe.

Subotica, 1922. június 31.

MESZ, TUZIFA

Nagybani behozatal

ROMÁNIÁBÓL

Kapható gyorsan szállítva
SPITZER JOZSEF

jakereskedőnél

Telefon szám 30.
VEL. KIKINDA.

ROTH FERENC KALAPRAKTÁRA

SUBOTICA

Tisztelettel tudomására hozom ugyan a n. é. vásárlóközönség, mint eddigi b. vevőimnek, hogy kalapüzletemet Jelašićeva-utca 8. szám alá (volt Hollósy-fele fényképezési műterem helyére) helyeztem át. Raktáron tartok elsőrangú gyártmányú férfi és fiukalapokat és sapkákat, továbbá kalapkereskedők és kalaposmesterek számára stumpeket, szallagokat és egyéb kalapfelszerelési cikkeket. Törekvésem mint eddig is oda fog irányulni, hogy b. vevőim legmagasabb igényeit is legpontosabban teljesítem. - - Tisztelettel Roth Ferenc (Duca bácsi fia).

Megvételre keresek
üzemképes

szívógézmotort

25-30 lóerőset. Ajánlatok végső ár megjelölésével, német vagy szerb nyelven **Manojlović P. Dušan Niš, Episkopska ul. 71.** kéretnek

KAUCSUK-BÉLYEGZÖKET

gyorsan 3, rendszer 8 nap alatt
szakszerűen állít elő

A. REISSMANN, OSIJEK III.

Képviselek és viszonteladók minden helységben kerestetnek

„Nea” Crem

a legjobb arcápoló szer

KÖRONA-
GYÓGYSZERTÁR
SUBOTICA, VÁROSHÁZA. 593

31 év óta fennálló kitűnő forgalmu

női

kalap

üzletemet

nagy kalap kellék raktárral, u. m. bársony, szallag, virág, toll stb. elköltözés miatt minden elfogadható áron

sürgősen átadó.

HALBROHR JOLÁN
Ségi Becej.

3546

GUMMI BÉLYEGZŐT

cirill, horvát vagy bármely más nyelvű leggyorsabban gyárt áron

KÉSZIT

DEUTSCH I.

optikus Subotica, Reg. Aleksandra-utca 22. sz
Telefon 316. szám. 695

Szemüveget

leggyorsabban
legpontosabban
legolcsóbban

készít,

fényképezőgépet
optikai műszereket

javit,

barotvát, olajt, géltel
élesít

Tenner
optikus

Subotica Aleksandra ul. 11.
Fényképezési cikkek
nagy választékban!

SZŐRMÉT. TÉLIHOLMIT, SZŐNYEGET VÉD, MEGÓV

GOLDSTEIN ANTAL SZÜCS SUBOTICA,
ŠTROSMAJEROVA-UL. 5. SZŐNYEGEKET SZAKSZERŰEN JAVITUNK

2687

Építésszek és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos telek.

Az egész ország területére legjutányosabb árban készítünk megrendelések után, rajzok szerint, épület portál, üzletberendezéseket, parkettázást és burorokat legmodernebb kivitelben. — Árjajánlatokat leggyorsabban eszközlünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUDAREVIĆ ULICA.

1832

ARATÓGÉPEK

(MAROKRAKÓ)

FÜKASZÁLÓK, RÉPAKAPÁK, SZÖLLŐZUZÓK
DARÁLÓK valamint

RÉZGÁLIC 98-99%

LEGJUTÁNYOSABBAN

COMMERCIA R. T.-nál
SUBOTICA

Hirdessen a Bácsmegyei Naplóban

BIRO „EKSPRESS”

Telefon 17-49.

BEOGRAD

Telefon 17-49.

Sok pénzt és időt takarít meg, ha utlevélét külföldi konzulátusoknál nem személyesen, hanem általunk látta-moztatja. Küldje be utlevélét ajánlottan fenti cégünkhöz. — A vízumért járó díjat előlegezzük, utólagos elszámolás. — Vállaljuk minden néven nevezendő kereskedelmi és magánmegbízások elintézését. Hirdetéseket veszünk fel az összes hazai és külföldi lapok részére. — Felvilágosításokat nyújtunk minden tekintetben. — Beszélünk és levelezünk szerbül magyarul, németül és románul. — Kérésünk helyi képviselőket az összes bácskai városok és nagyobb helyek részére.

Pontos, gyors és lelkiismeretes kiszolgálás!

Varrógép,

kerékpár

Kereskedők és műszerészek szíves figyelmébe ajánlom az összes e szakmába vágó cikkekben dusan felszerelt raktáramat. Bevásárlása előtt feltétlenül kérje árajánlatom.

S. AD. ENGL

Subotica, Jelašićeva ul. 2. Kunez-ház. 2665

Csehországi textilárúk

gyári lerakata és képvisellete

KLEIN IGNÁTZ SENTA

Kralj Petar trg. (Heisler-féle gyógyszerár mellett)

Finom férfi- és női-szövetek, vásznak, schiffonok, damastok, raye-köper, warsdorfi zeugok

állandó nagy raktára.

Legelőnyösebb beszerzési forrás kereskedők és szabóiparosok részére, a legolcsóbb napi áron. 3539

HOFHERR- SCHRANTZ-, SHUTLEWORTH CSÉPLŐGARNITURÁK

és egyéb gazdasági gépek kizárólagos képvisellete

SZIVÓGÁZMOTOROK és BENZINMOTOROK

Olajtermékek közvetlen importálása, kenőolajok, hengerolajok, motorolajok, tovettszír stb. legkedvezőbb napi áron

Nyersolaj cisternákban**BENZIN és MINDENMÉ MŰSZAKI ÁRUK.****KEMÉNY ARNOLD**

mezőgazdasági gépraktára Vel. Kikinda,

Telefon 93. — Telefon 93. 1154

Bélaerkvai hegyibor és pálinka nagybani eladása

U. m. Bikavér, Siller, Ezerjő, Traminer, Zirfandli, Rizling stb. Pállinkák: 24-46-ig saját földjeimből, melyek a legolcsóbb napi áron kaphatók. Ovadékképes női üzletvezető felvétetik. Használt borszivattyút veszek.

FOKTER GYÖRGY SUBOTICA

Zrinski trg 2.

3723

FERRUM R. T. SUBOTICA

vasuti kocsi és mozdonyjavító műhely Mezőgazdasági gépgyár. Vas- és fémöntőde.

Külön osztály harangöntésre.

Sürgöncym Ferrum Subotica. Telefon 581. szám.

Elvállal:

mindenfajta gépek javítását és rajz utáni készítését

Gyárt

mindenfajta szjkorongokat, csapágyakat, csapágyallványokat, mezőgazdasági gépeket, hiteles tizedes mérleg súlyokat.

Készít

transzmissziókat és gyarberendezések felszereléséhez szükséges mindenfajta alkatrészeket.

Előállít:

mindenfajta szürkevas öntést megadott modell vagy rajzok után. Minden összetételű fémöntvényt bármilyen méretű és hangu

templomharangot

a megadott felirásokkal és a kívánt ornamentikával. Elvállalja a harangszerkezetek elkészítését és a harangoknak a toronyban való elhelyezését.

Vesz

a legmagasabb napiáron szürkevas ócska öntvény, vörösréz, bronz, sárgaréz, ócska csapágylémet, antimont és olmot. 3533

Külföldi fürdőhelyekre utazó közönség szives figyelmében!

Értesítjük a t. közönséget, hogy külföldi fürdőhelyekre történendő utazások alkalmából úgy az utlevelükre, mint a helyi igazolványra az összes külföldi piacra meghitelezéseket eszközölünk és csekket bocsájunk ki a mindenkori napi árfolyam mellett a szokásos jutalék felszámításával.

Gradjanska Banka subotical fiókjának valuta- és devisa-osztálya.**„PROLETYE” polgári étterem****BEOGRAD, Vučka Karadžića 13.**
(Az angol követséggel szemben.)Francia, német konyha és étlap.
Kiszolgálás szerb, francia, német és magyarul.Idegen kereskedők találkozó helye.
Szolid kiszolgálás. — Elsőrangú kényelem. 3716**Uj****mezőgazdasági gépek**gyári csomagolásban vagy szerelve palánkai raktárából azonnal szállíthatók: MAROKRAKÓ ARATÓGÉPEK, FÜKASZÁLÓK, SZÉNA-GYŰJTŐK, „UNICUM” MELICHAR VETŐGÉPEK, EGY- és TÖBBVASU EKÉK, BORONÁK, DAKALÓK stb. Ugyanítt megtekinthető néhány drb. keveset használt, szavatolt üzemképes amerikai kéveket aratógépek. SZŐLŐGAZDÁKNAK különböző nagyságu borsajtók és szállózuzók, Eladás nagyban és kicsinyben. Kívánatra részletes ajánlattal szívesen szolgálunk, Bővebbet **Löbl Samu cég Novapalanka** (Bačka). Sürgöncym Löbl. Telefon 32. szám. 3367**ÉKSZEREK ÉS ÓRÁK**

a legolcsóbban kaphatók

ÁDÁM IMRE

órák és ékszerésznel

2700

Rudicseva-ul. Sugar ház.

Az összes gépekujak és használtak, melyek vas, fém, fa és pléh feldolgozására prések, autogénhegesztő készülékek, nyersolajmotorok, stabil és magánjáró benzinmotorok, magánjáró motoros körfűrészek, szerszámok, csapágyfémek, betűfémek és minden egyéb fémek gyári áron azonnaira ab helybeli raktárról szállítatnak **TECHNIKA Zagreb, Hatzovalica 25. sz.**

A zagrebi árumintavásáron:

Nemzetközi Pavillon, Abig. III.

Stand 507. — — — — 3689

A mélyen tisztelt hölgyközönség figyelmében!

Tisztelettel közöljük, a m. t. hölgyközönséggel, hogy

hogy szalonunkban június 12-én

szabászati tanfolyamot nyitunk

A tanfolyam alatt modelljeinket fogjuk bemutatni, azonkívül angol losztimók, köpenyek, keppék, utcai és alkalmi ruhák tervezését. A tanfolyam hathétig tart, jelentkezni lehet!

Januskó Pál

női divattermében Subotican, (Lövy jölvü) Vermes-palota. 3532

Meszelőnyeleketegy öl hosszúságban (két méternek felel meg), seprőnyeleket félöl hossz és 100 mtrben prima esomómentes fenyőfából készült gömbölyü állapotban minden mennyiségben azonnal szállít és ajánlattal szolgál **Spitzer Herman Sombor**, Florianova-ulica br. 3. Telefon 229, szám. 3112**TOVOTTE KOCSIKENŐCS**

legjobb minőségekben, saját legrégebb nagyüzemű gyárából. Kérjen versenyajánlatot.

Lönyi, olaj- és kenőcsgyára Novi-Vrban.

Asztalosmesterek és gyárosok figyelmében!Minden mennyiségű **BLINDFURNIERT** szállítatok azonnal kisebb vagy nagyobb mennyiségben 3 és 2 m/m vastagságban 100—105, 105—135, 135—55 és 165—65 centiméter méretben, avagy a feladandó méretek szerint. Ajánlattal szolgál **SPITZER HERMAN SOMBOR** Florianova ulica 3. — Telefon 229, sz. 3105**Kölcsönponyvák, zsák, ponyva, zsineg és kötélárúk kárpitos felszerelési cikkek**

jutányosan beszeresethetők

Rein Izsó Sombor,

Weidinger-palota. Telefon szám 153.

Kérjen árjegyzéket. 3113

Korzó Mozi

Június 1-4-ig, csütörtöktől—vasárnapig
Cassanova egyetlen igaz szereleme
szerelemi dráma 5 felvonásban.
Főszereplő: BEREGI OSZKÁR.

Artejtési hirdetés.

St.-Sivački Školski Odbor (Iskolaszék) ártejtés utján óhajt beszerezni 17 (tizenhét) vagon elsőrendű bükkfahasab, 10% prigrivel, tűzeőfát (1 vagon 10.000 kg). A fa St.-Sivac állomásra szállítandó legkésőbb 1922. szeptember hó 1-ig. Abban az esetben, ha vállalkozó a fenti határidőre a fát le nem szállítaná, Školski Odbor fentartja megának a jogot, hogy vállalkozó számlájára és kárára másból szerzi azt be. Kifizetés a fa átvétele után a fuvarlevél szerint eszközöltetik.

A vállalkozók szabályszerűen föltűbeljegyzett zárt írásbeli ajánlatokat legkésőbb 1922. június hó 15-ig, ezen Školski Odbornak nyújtásuk be. (Cím Školski Odbor St.-Sivac).

St.-Sivački Školski Odbor nevében
St.-Sivacon, 1922. május hó 30-án.
Isidor Popović Gjuša Kalčić
ügyvezető. 3687 elnök.

A hölgyközönség szíves tudomására adom, hogy a Rudič-utcai **KLEIN MARGIT**-féle

KOZMETIKAI SZALONT átvettük s azt legmodernebbül, a higiénia legmesszebbmenő követelményeinek megfelelőleg felszereltük.

Kozmetika, haj- és kézápolás, pipercikkek nagy választékban
WEISS NÖVEK
kozmetikai szalónja
SUBOTICA, Rudič utca 3.
Ugyanott ügyes fodrásznő felvétetik. 3715

HALLÓ!

HALLÓ!

„TRI ŠEŠIRA“

árnyas nyári kethelyisége megnyílt. Egész nap és egész éjtel hideg apaitint Weiffert-féle barna- és világos sör. A nap bármely szakában friss csévapacsica és razanica. Kitéző házi konyha. Abbonensek június hó 1-től kezdve kedvezményes áron elfogadjának. —
NŐI ZENEKAR.

Tegyen próbátogatást és islelje meg hideg fröccsünket és kitéző friss csévapacsicánkat.

FŐMOLNÁRT

7 járatu gőzmalmunkba azonnali belépésre keressük. Cím: Ditrich Adám gőzmalma Čurog. 3671

Zsineg, zsák, kötél, kender és len áruit

csak

BECK és TÁRSANÁL

szerezze be: Trumbićeva ul.

Telef.: 412. Sürgőnycim.: Beckdrg.

Apróhirdetések

Telefonos nem adnak hírdetést. Folytatás a következő lapokon.
Hirdetés díja egy sor 2 K, vastagabb és olcsóbb díjazással számít. Legkisebb hirdetés díja 2 K.
Hirdetéseket felvevő: Subotica és Kladová, Bácska-utca, Lohback-ház és Schluger ház. A vasuti park mellett. Vidéken valamennyi felvevőhöz. Hirdetési díj: havonta 20 din., az egy évre 200.

LEVELEZÉS

Földbirtokossal vagy magasan tanult tisztviselővel közbiz. háztartásra lépne egy 25 éves, inte ligens, szép barna elvált asszony. Leveleket „E várt” jellegű a kiadóhivatalt továbbít. 3694

FOGLALKOZÁS

Külföldi fiú felvesz Vuković utca, Jukićeva-utca 41. szám 3698

Malommunkások felvételnék Gled-malomban Subotican. 3662

Suche intelligens Frauen zu zwei Kindern Aleksandra Sar Stadthaus. 3680

Két könyvelésben teljesen jártas mérlegképes könyvelőt lehetőleg német és szerb nyelvtudással, jó fizetéssel keres helyi vállalat. A ajánlatokat „Török” jellegű a kiadóba kérek.

Két jobb kifutó fiú 1 évletű a Bácsmegeyi Napló kiadóhivataltban.

Malomvezető ki a könyvelést is vállalja megfelelő állást keres. Megkeresés: „Szakember” jellegű a kiadóba kéretnek. 3729

Tanonc és kifutó ény felvételt ké Szende-ekzerésznél, Alexanier-ut. 11. 3730

Tanulóleányok 13—15 évesek felvételnék Beck Jenő kőbő-szőőgyárában, Pasićeva ul. 10. Gőzfűrdő mellett. 3576

Éjjeliőr keresetik. Jelentkezni lehet az izr. hírközsegg iróhadhelyiségében. 3728

Kabátkötősegédek keresetnek magas fizetéssel azonnali belépésre. — Cím Farkas János Senta, Folyó-utca. — 3714

Fiatal segéd a fűszerszakmából, ki a szerb nyelvet is bírja felvétetik Körösi Rudič-utca. 3726

TEL-ELADÁS

8-as magánjáró cseplő-garnitúra és külön cseplő-eladók Vadoz Károly Topola. 3699

Chamotte-tégla és liszt budapesti gyártmányú eladók, Budörg Teglaygy Topola (Bácska). 3712

Eladó elkötözés miatti sürgősen egy gyermek vasögy. Cím Bleszák-telep 11. 3711

Egy jókarban levő fűszer és rövidáru üzlet berendezés eladó. 3575

Lancos magánjáró 8 loerős, 6 legkötös teljes cseplőgarnitúra felszereléssel, vascsatgarnitúra három méter csuszavóságú eladók Istvan Topola — Bácska. Személyesen fávvevők. 3727

Egy új még használható nem volt „Turbó” rendszerű vizszivattyú perceként 240 liter teljesítőképességgel és egy 240 cm. hosszú transzmisszió csapágyakkal és 100 ctm. átmérőjű szilikonkoronggal eladó Karadžićeva ul. 26. 3635

Nagyon jó állapotban levő 8 máv. gyártmányú 8—10 lóerős 9 éves gőzcseplőgarnitúra eladóval mérsekelt árban eladó. Közlelebi felvilágosítást ad: Keszer Zs. gmond Dolina-Lendava (Prekomurje). 3685

Egy darab 8-as számú Ganz-féle dupla hengerekű kifogástalan üzemi pes állapotban eladó a Gőzfűrés és Gőzmalom Részvénytársaságnál, Stara-Kanizsa 3590

Expreszágyak nappal klub-fotel, éjjeli ág, ki-ebb helyiségek számára alkalmas, kaphatók csakis J. BROZOVIC-C-nál, ZAGREB, Boškovićeva-ut. 18. Rak-táron tartok nagy választékot elsőrendű bőr klub-garnitúrákban, azok kívül kidolgozom a legfinomabb minőségű selyemtakarokat, szatínokat és dítottakat stb.

Magányos Hoffer fizes céplő jutányos áron eladó, csak személyesen tárgyalok Kozma Imre Ceantavér. 3573

KÜLÖNFÉLE

Francia Hajfestő fekete és barna színben, minden más festőszert feleslegessé válik. Kaptó illés prógyártásban főposta átelmenében. — Ára 10 dinár.

Akárja lakását ricsón eredeti olajfestményekkel és bútárgyakkal felszerelni? Akkor tekintse meg virágüzletemben az „Hándó” kiállítás. **Balog Lina** Bárány szálloda mellett. 3461

Géptu ajdonosok figyelmébe! Kazánrepedés és horpadások (plafon) engengésért, tűzcsövek toldását felősség mellett a legutányosabban eszközöl. Üreges Antal géptu-ács Topola. 3297

Háromszobás vil a öszes mellékkelhelyekkel Palicson kiadó. Eisler fa kereskedő Subotica, Segedinski-ut. Telefon 58.

gabonabevásárlót

Nagy gabonareszvénytársaság Zagrebban keres állandó
miut bizományosokat vagy képviselőket Bácska, Bánát és Szlavónia számára. Kimerítő ajánlatok „Limite II-240” szám alatt. Intézendők az „Interreklam” r. t. hirdető irodájához Zagreb, Hlica 21. 3717

Lifka Mozi

Június 2—4, péntektől—vasárnapig
Magde King kalandjai
A vadnyugat leánya
5 rész.

Eveszett 24-én a novícsadi vonásban Rómer Fülöp névre szótó arcepes igazolvány. Kereim megtalálódja, hogy a kiadóhivatalt adja le. 3665

Adóbevallási ívek kiötletés szerbül jú 1-án. os áron elváltat. Malusev Iroda.

Sutorozott szoba feletlen szőlő férfi részére. Cím a kiadóban. 3741

Örökbeadnám haláteset miatt egyéves kisleány. mat Cím a kiadóban. 3652

Egy jól jövedelmező tsmetkezési válat lakással együtt azonnali átadók. Eszetleg részleteiben is eladó. Cím a kiadóban. 357

Kérvények megírását magyarról szerb nyelvre válat Malusev Iroda.

Mész

Ajánlom azonnali szállításra saját égetésű fával égetett hófehér meszemet franko bármely állomásra.
Donauer Jenő
Stara Kaniza. — Telefon 8.

VIGYAZZON A SZEMÉRE!

A legújabb „ZEISS PUNKTAL” valamint minden más rendszerű szemüveget legprecízebben megkapja, orvosi rendelésre is.
Textsch Izidor Subotica legregibb optikus cégnél ahol alapos orvosi vizsgálatban részesül, ezen körülmény szíves figyelmébe ajánlom. — szemüveg javítások minotikus átmenet perenzett műveletek pontosan és gyorsan elöndítetnek. Állami és városi tisztviselőnek 10 százalékos engedmény.
ORVOSI MŰZEMEK, BETEGÁPOLÁSI CÉLREK ÉS FOTÓZÉSEK GYÁRI LERAKATA. (a)

Ótelsége esküőjére román, szerb és orosz nyelvű

zászlók

tonniszrakettek és lapdák valamint mindenmely sportekkek

English Sports House Beograd
Sremska-utca 4. Táviratcim: Sportman

Gazdák figyelem!

Valódi amerikai **Manilla** kéveketőző, valamint hazai **pótmanilla** megérkezett.

Legolcsóbb árban kapható
AVRAM SCHIFF
zsák, ponyva- és zsinegkereskedőnél
Novisad, Futaki ul. 26. Telefon 403. 3579